

SZEGEDI EGYETEM

Csak a tömegek közti szüntelen politikai munka képes kiváltani és fokozni a tömegek aktivitását.

(A Szabad Nép november 30-i számának vezércikkéből.)

A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM, ORVOSGYEYTEM ES A PEDAGOGIAI FOISKOLA LAPJA

II. évf. 23. szám

1954 december 7

Ára 40 fillér

Szeged értelmiségi dolgozóinak nagygyűlése

November 23-án délután Szeged értelmiségének zöme a Szabadság-filmszínházban gyűlt össze. Eljöttek a város tanárai, tanítói, egyetemi dolgozói és hallgatói, hogy meghallgassák Erdey-Grúz Tibor elvtárs, oktatásügyi miniszter választási beszédét. Félhárom után néhány perccel már zsúfolásig megtelt a nézőtér. Rövid várakozás után az emelvényen megjelent Erdey-Grúz Tibor elvtárs és a nagygyűlés elnöksége. Az elnökségben a párt és város vezetői és az élenjáró pedagógusok mellett az egyetem és a főiskola állami vezetői és több professzora is helyet foglaltak. Búza László akadémikus, a Hazafias Népfőnt szegedi bizottságának elnöke rövid megnyitó beszédet mondott, majd Erdey-Grúz elvtárs lépett a mikrofonhoz.

Nagy érdeklődéssel várt beszédében először általánosan foglalkozott belpolitikai és gazdasági életünkkel, majd az értelmiség szerepéről beszélt a szocialista építés új szakaszában.

Az általános iskolák nivójáról

Az oktatási színvonal emelésének egyik nagy akadálya az általános iskola nivójának alacsony volta. Ez a jelenség főként a falvakban és tanyákon jelentkezik, de hatását a középiskolákban és ezeken keresztül az egyetemeken is érezteti. Oka egyrészt az általános iskolai felszerelések hiányossága, ami csak lassan, fokozatosan szüntethető meg. A helyi erőforrások kihasználásával azonban a hiányok pótlásának ítéme meggyorsítható. Ezen a téren a megválasztandó tanácsok jelentős segítséget nyújthatnak — és bizonyára nyújtanak is — az iskoláknak.

Nemcsak anyagi fogyatékosokkal kell megküzdenünk az elkövetkező időkben, hanem a tankönyvek és tantervek hiányosságával is. A tankönyvek fő hibája, hogy nem táplálják a hazafias érzést. A tantervek pedig — és ez az egyetemekre is vonatkozik —, hogy nem állandók. A szükséges változtatásokat pedagógusainknak a társadalom széles rétegeinek bevonásával, a tanácsok támogatásának igénybevételével kell végezniük.

A nevelők helyzete sem mindegyik kielégítő. A helyi tanácsok sokhelyt túlzottan kihasználják őket; másutt nem törődnek problémáikkal. Anyagi helyzetük is javításra szorul még. Minden, a tanácsokra leadott szavazat hozzájárul ahhoz, hogy ezek a kérdések mielőbb közmegegyezésre oldódjanak meg.

Az egyetemek helyzetéről

Ezekután részletesen foglalkozott Erdey-Grúz elvtárs az egyetemek helyzetével. Az egyetemi oktatás színvonalát felfelé javul. A racionalizálás, amely bizony most sokakat kedvezőtlenül érintett, végső fokon az egész nép életszínvonalát emeli és az egyetemi oktatás fejlesztéséhez is hozzájárul.

Az ösztöndíj is lényeges kérdés ma az egyetemi ifjúság számára. A jövőben a hallgatók mintegy 70 százaléka fog ösztöndíjat kapni és az ösztöndíj odaítélésénél fokozott mértékben figyelembe veszik a tanulmányi eredményt. Nem kell tehát félni az azoknak, akik lelkiismeretesen dolgoznak: számukra nem jelenthet hátrányt az ösztöndíjreform.

A hallgatóság nagy tapsal fogadta a beszédet, majd megkezdődtek a hozzászólások. Hencz Aurél, az Egyetemi Könyvtár igazgatója a felszabadulása óta eltelt idő eredményeiről beszélt, amelyek tükrözik az értelmiség hűségét a dolgozó néphez. Ezt a hűséget az értelmiség továbbra is fenntartja; s mi sem távolíthatja el a munkásoktól és parasztoktól oldaláról.

Lerner Károly, a Pedagógiai Főiskola igazgatója a Főiskola tanárainak és hallgatóinak a Hazafias Népfőnt törekvéseivel való együttműködését fejezte ki. A Főiskola olyan tanárokat fog nevelni, akikre a nép bármikor biztosan számíthat.

Ezután Baricz Károlyné, a szakértés-tanfolyam igazgatója ragadta magával lelkes szavaival a gyűlés résztvevőit. — Pedagógus-

társait arra szólította fel, hogy magyarságra és emberségre neveljék az ifjú nemzedéket. Beszéde József Attila sorait idézte fel, amelyek a ma pedagógusa számára különösen időszerűek: „Adj emberséget az embernek. Adj magyarságot a magyarnak”. Majd Marlonyi János rektor-

és kifejezte bizalmát a megválasztandó új tanácsok iránt, amelyek bizonyára rövid időn belül helyrehozzák az e téren fennálló hibákat.

A hozzászólások után Csótó Nagy János, az egyetem szakszervezeti bizottságának elnöke javaslatot tett az egyetem és a főiskola Ha-

lyettes felszólalása következett. Foglalkozott az értelmiség és a lakosság más rétegei közötti kapcsolattal, amely egyre melegebbé válik s ennek következtében számos értelmiségi dolgozó neve került fel a tanácsjelöltök listájára. Megemlítette a jogi kar munkájának jelentőségét, amely szak-képzett jogászok nevelésével segíti elő a tanácsok munkaszín-

vezetésére. A javaslatot a nagygyűlés egyhangúan elfogadta. A Hazafias Népfőnt-bizottság megválasztása után a nagygyűlés résztvevői egyperces néma felállással emlékeztek meg Visinszkij elvtársról, az elhunyt nagy diplomata-ról és jogtudósról, majd Búza László professzor zárószavaival ért véget a nagygyűlés.

nalának emelkedését. Örömmel üdvözölte az oktatási miniszter elvtársnak a tantervek stabilizálására tett ígéretét. Rámutatott, hogy ez sok időt szabadít fel a tanszékművelés tagjai számára, ami lehetővé teszi munkájuk elmélyítését.

Végül Dobesányi Ferenc, a Főiskola tanácsjegede foglalkozott a pedagógusok életkérdésével

Szeged értelmiségi dolgozói azzal a nyugodt tudattal távoztak a gyűlés színhelyéről, hogy a Hazafias Népfőnt mindent el fog követni a szellemi munkások anyagi és erkölcsi megbecsülésének növelése érdekében s ezért minden hazája és önmaga jövőjét építeni akaró értelmiségiek ott a helye a magyar nép egységes arcvonalán, a Hazafias Népfőnt zászlaja alatt.

Emelt fővel...

Megvallom, kissé viszolygva fogadtam a megbízást: tanácsválasztási gyűléseket kell levezetnem. Nemcsak azért, mivel inkább regényemen kellett volna dolgoznom, minden percet kihasználva. Hanem azért is, mivel sose szerettem a gyűlések elnökségében helyet foglalni. Sokkal hasznosabb a „tömegek közt elvegyülni”. Az elnöki asztal tapasztalásom szerint olykor túl messze esik az emberektől. Márpedig, aki „a lélek mérnöke” szeretne lenni, az iparkodjék minden alkalommal minél közelebb lenni az emberekhez.

Am ezeken a gyűléseken cseppet sem választott el az elnöki katedra magassága az emberektől! Határozottan ott éreztem magam közöttük minden alkalommal. Hogy miért? Azért, mert — egynemely eddigi gyűléssel ellentétben — minden alkalommal elszíntem a becsületességemmel nyilatkoztam meg az embereknek. Ha nem tetszett nekik a javasolt jelölt, bizony kertetés nélkül megokolták, hogy miért nem találják alkalmasnak a tanácstagságra. Nyers őszinteséggel mutattak rá a jelölt hibáira, s mégis oly módon, hogy ez sosem hatott destrúálón. Az volt az érzésem, hogy nem esik ugyan kellemesen a bíráló a jelöltnek, mégsem fogja megbánni, hogy őszintén megismertették gyengeségeivel.

A jelöltgyűléseken a körzetek területén előforduló bajokat is el lehetett mondani. S az emberek kedvemrevalón panaszokdát: nyíltan s nevén nevezve a hibát, s mégsem ellenségesen, hanem úgy, mint akik

jól tudják: gazdái a közügyeknek. S mindig arányérzékkel beszéltek. Olyat kértek, aminek a megvalósítása nem lehetetlen, amit a jóakarát és figyelem feltétlenül megoldhat. Egy lámpát kértek az útkereszteződéshez, sálakozást a periferia kátyús székérútjaira, — fabarakk helyett emberhez méltó lakást egy kétgyermekes anyának.

Utánaérdeklődtem a legégetőbb panaszok elintézésének: kivétel nélkül mindent megoldották. Sem a gyűlések vezetősége, sem a jelöltek nem beszéltek tehát a levegőbe, amikor a panaszok orvoslását illetően tettek ígéretet.

Persze, a tanácstagok számára bőven akad még tennivaló az elkövetkező hónapokban. S az emberek elvárják, hogy ne megtisztelő cím legyen csupán a tanácstagság, hanem álljanak ki a tanácstagok harcban környékük lakóinak jogos igazáért s fáradságot nem ismerve dolgozzanak azon, hogy egyre mérséklődjék a panasz s egyre több legyen a derű az emberek arcán.

A Petőfi-útelepi iskolában így szólt a jelölt felé egy dolgozó paraszt: „En tisztelem, becsülöm Csurgó Mihályt, rá szavazok, mert mintagazda, s tudom, az ügyünk olyan jó kezében lesz nála, mint a föld, amit ő művel. De vegye tudomásul, hogy amikor a tanácstagsága lejár, én a lehető legszigorúbban meg fogom bírni a munkáját”.

Jólesik remélni, hogy a Csurgó Mihályok a legszigorúbb bírálat előtt is emelt fővel állhatnak meg annak idején.

DÉR ENDRE

Meghalt Csefkó Gyula

Alig múlt el néhány hónapja, hogy Csefkó Gyulát, a Pedagógiai Főiskola tanárát melegen ünnepelték kartársai, tanítványai és ismerősei 75. születésnapja alkalmából. Népköztársaságunk Elnöki Tanácsa ez alkalommal az ország elismerését a Munka Érdemrend adományozásával fejezte ki a magyar szó, a magyar nyelv kiváló tudósa iránt. Az ünnepségen még friss elmével, de már a sok betegeskedéstől meggyőződött tesztel jelent meg barátai és tanítványai körében. Kollégái és hallgatói azzal a meggyőződéssel fogadták Csefkó Gyula

küntetését, hogy méltán megérdemelte a Munka Érdemrendet, hiszen egész életében édes anyanyelvünk mind tökéletesebb megismerésén és megismertetésén fáradozott. Kutatott és tanított, tudós volt és nevelő. Hosszú évtizedeken át nevelte a magyar fiatalokat a szó és a nyelv hatalmának és szépségének megértésére.

1954 december 2-án délután 4 órakor, hosszas szenvedés után, meghalt Csefkó Gyula.

Tudományos hagyatéka és munkás élete megörökíti nevét és emléket munkatársai és ismerősei emlékeztetésében.

Gondolatok írókról és könyvekről

A múltban igen sokszor próbáltuk kiadni olcsón könyveket, de ezek a kiadások vagy a ponyvairodalom mocsarába süllyedtek, vagy csak üres, átlátszó propagandává váltak.

Az Olcsó Könyvtár mindentől mentes. A magyar és a világ klasszikusainak szinte a legérdekesebb, legszebb könyveit kapja kézbe az olvasó. Minden idők egyik legolcsóbb kísérlete a könyvkiadás területén, de ez a kísérlet nagy eredményeket ért el. Már az első megjelenő könyveknél megmutatkozott, hogy kevés példányszámban jelenik meg egy-egy regény. Itt, Szegeden is csak előjegyzés útján lehetett hozzáférni az Olcsó Könyvtár könyveire. Az egyetemisták, különösen a magyar szakosok is nagy érdeklődéssel fogadták.

Az Olcsó Könyvtár célja kettős: elsősorban az, hogy a csekélyértékű, erkölcsromboló ponyvát háttérbe szorítsa, másodsorban pedig, hogy a klasszikusokat népszerűsítse szélesebb körben. A cél a kiadás elérte. Bár a népszerűsítést kissé félreértették, mert a kizárólag, riktószínű és halványárga fedőlapú könyvek kísértetiesen hasonlítotak a hírhedt Pesti Hírlap ponyvaregényekhez. Az első napokban a könyvesboltokban sokan „szépirodalmi ponyvának” nevezték és e néven keresték is őket. Persze, ez csak a meginduláskor volt így. A kiadás könyveinek elolvasása után mindenki megéreztte, hogy itt nem holmi ponyváról van szó, hanem a legnagyobb írók szórakoztató, kedves műveiről.

Eddig tizennyolc író 21 könyve jelen, meg. Az egyes művek megjelenési sorrendje igen ügyes. Általában egy magyar író követ egy külföldi. Sok olyan regényt jelent meg, amelyet az olvasók már régen kerestek, mert az előző kiadásokból már nem találták meg. Magyar írók közül Jókai, Mikszáth, Móricz, Karinthy, Heltai, Veres Péter és Illés Béla művei szerepelnek. A külföldi írók közül: Verne, Jack London, Stevenson, Leo Tolstoj, P. Maurice, Thackeray, Gogol, H. G. Wells, Alekszej Tolsztoj, Courtland, Ivanov regényei jelentek meg.

Sok külföldi író szerepel a listán változatos írással, de magyar írók annál kevesebb számmal. A mai írók közül csak Veres Péter: Rossz asszony, Illés Béla: Fegyvertől s vitelt énekek és Heltai Jenő: Jaguár című regényét közzük. Még szegényebb a sor a

klasszikusoknál: Jókai, Móricz, Mikszáth két-két regénnyel és Karinthy Frigyes kisebb írásainak csokrára. Nem arról van szó, hogy a legnagyobb íróinktól ne jelentenek meg műveket, azonban ebben a helyzetben úgy látszik, mintha nem is lenne több nagy írónk. Miért nem „fedezik fel” Móra Ferencet, Krudý Gyulát, Kaffka Margitot, vagy akár Nagy Lajost? A klasszikusaink eddig közölt munkái, már arattak sikert, nem jelentettek kockázatot a kiadók számára. Dehát annyira gyengének tartják az olvasóközönséget, hogy ha már nem Jókai, vagy Mikszáth a könyv írója, akkor már nem is kell? Vagy azt gondolják, hogy Móra Ferencnek, vagy Krudý Gyulának nem lenne olyan sikere?

A mai írók közül tán csak Veres Péter Rossz asszonya a mai. Ez a mostani irodalmunk gyengeségéből fakad. A rossz asszonyról sokat vitatkoztak, de ez semmit sem von le az értékéből. Van egy mondat, mennél nagyobb csatát vívunk a kritikusok egy mű felett, annál nagyobb az értéke. Ez áll Veres Péter kisregényére is. Sokan azt állítják, hogy az olvasókat nem érdeklik a mai tárgyú regények. Nem igaz. Irjanak íróink olyan regényeket, mint a Rossz asszony, az olvasók kapkodni fogják, ahogy kapkodták az üzletekből ezt a regényt. Ugy irjanak az íróink, hogy a közönségnek tetszen. Az olvasók ma igényesebbek, mint valaha, szórakoztató, de értékes könyveket várnak.

A külföldi írók válogatása jó. Igaz könnyű volt válogatni a két évszázad legnagyobb sikert arató munkái közül. Bár tán sok a fantasztikus regény. Különösen akkor tűnik ez fel, amikor három hazai író más-más tárgyú regénye után két fantasztikus regény következik: így Wells: Istenek eledele és Alekszej Tolsztoj: Aelita című regénye.

Az Irodalmi Ujság írja, hogy jövő évben hosszabb lélekzetű regényeket is közöl az Olcsó Könyvtár két-kötetes alakban. Ennek örülünk, mert ha megvalósul, a nagy írók még szebb, még nagyobb értékű műveit adja az olvasóknak a kiadó.

Reméljük, hogy ezzel és az Olcsó Könyvtár jobb összeállításával még nagyobb olvasóközönséget szereznek a szép könyvek számára.

KRUPA ANDRÁS
II. magyar-történelem

Székely Lajosné levelezőnk írja:

Három gyermekes családomba vagyok. A gyermekeim — mint mondani szokták — „egyik kicsi, másik kicsi”. Sok gond, de sok öröm is van velük. Talán nem lehet rossz néven venni, hogy egy kicsit a gyermekeimen keresztül is nézem a világot.

Éppen ezért kellemes meglepetés volt számomra és nagyon jól esett, amikor december 4-én munkahely-

lyemen, az Egyetemi Könyvtárban három csinos kis mikulászsomaggal ajándékoztak meg kicsinyemet. Hasonló figyelmességben volt része a többi kisgyermekes szülőnek is.

Köszönet szakszervezetünknek és a Könyvtár vezetőségének, amelyek ezt az örömtől szerzették. Az ilyen kicsi, de szíves gesztusok növelik a bizalmat és hozzájárulnak a munkatársi kötelékek erősödéséhez.